

DE OVERTOCHT OVER DE BEREZINA

26-29 Nov. 1812

Foto O. v. W.

Tiroler kleederdracht
Een bewoonster van het Oberinndal

andere natuurschoonheid lokt; en zoo wordt de kwestie: Waar breng ik mijn vacantie door? moeilijk.

Er is een categorie van menschen, die landgenooten het liefst in eigen land zou opsluiten, de grenzen hermetisch willen afsluiten, tenminste voor den druk van binnen naar buiten. Maar dat gaat natuurlijk niet; 't zou ook onredelijk zijn, de persoonlijke vrijheid, waarop we allen zoo gesteld zijn, aan te randen.

We gevoelen voor de buitengewone moeilijkheden, waaronder vele bedrijven, die op vacatiegangers zijn aangewezen, lijden. We begrijpen, dat, wanneer de buitenlandsche gasten wegblijven om welke reden dan ook, landgenooten hun plaatsen moeten innemen, willen de bedrijven, die het dikwijls van een paar vacatiemaanden moeten hebben, op de been blijven.

Elke opheffing van een bestaand bedrijf verhoogt de werkloosheid, vermindert de inkomsten voor rijk en gemeente, vernietigt misschien de hoop op een toekomst voor menig jong leven.

Maar we moeten óók erkennen, dat ons land klein is van oppervlakte; dat de moderne vervoermiddelen het mogelijk hebben gemaakt, om in ongelooflijk korten tijd ontzaglijk veel te zien, al is het dan ook oppervlakkig; dat de bewoner van zulk een klein rijk tot op zekere hoogte aangewezen is op andere landen, andere volken, om zijn geest te verrijken, aan zijn kunstgevoel te voldoen, de noodige afwisseling te bieden, enz. enz.

Hoe jammer daarom, dat de verschillende volken zoo weinig elkanders belangen willen begrijpen, en versperingen oprichten juist daar waar alles effen en glad moest zijn!

Wij hebben elkander noodig, vooral ook in den vacantietijd. God geve, dat er een verandering ten goede komt, en er voor allen op de vraag „Waar breng ik mijn vacantie door?” een voor ieder bevredigend antwoord kan gegeven worden.

J. H. v. R.

HET ZIJN KERELS GEWEEST, DIE HOLLANDSCHE pontonniers, die daar in die vreeselijke Novembermaand 1812 twee bruggen moesten slaan over de Berezina, die vol kruierend ijs was. Onder leiding van den dapperen kapitein Benthier hebben zij hun werk verricht en het is schrikkelijk jammer, dat van die twee honderd kloeke kerels er slechts zes mét Benthier het vaderland hebben teruggezien.

Het was Gods hand zelf, die den geweldenaar van het toppunt zijner macht had neergestooten naar de diepte der vernedering.

Napoleon schijnt er iets van te hebben beseft, althans, toen hij in de slede van een Poolschen Jood Warschau was binnen gevlucht, zeide hij tot Dr Prat, zijn gezant: „Van het verhevene tot het bespottelijke is slechts één schrede.”

De brand van Moskou had het leger, dat daar zorgeloos zijn winterkwartieren had opgeslagen, plotseling opgejaagd.

Voortgedreven werd het reusachtige leger door de Kozakken, die op hun taaie paardjes als horzels om de vluchtelingen heenzwermden.

Toen kwam men voor de Berezina.

Had Napoleon nog gehoopt, dat het ijs dezer rivier zijn wegmeltende armee zou kunnen dragen, die hoop vervloog in rook, want de dooi was ingetreden en het ijs kruide hevig.

De oevers van de Berezina zijn laag en moerassig, zoodat het slechts op enkele plaatsen mogelijk is haar over te trekken.

Zulk een plaats was er bij het dorp Studianka. Daar moesten twee bruggen worden geslagen en kapitein Benthier kreeg bevel er met den meesten spoed voor te zorgen, dat de bruggen er kwamen.

Doch dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Tegen de ernstige waarschuwing van Benthier in, had men de laatste pontons verbrand, om de paarden, die daardoor vrij kwamen, te gebruiken voor het trekken der kanonnen.

Zoo waren er dus geen pontons en zou het een brug op schragen moeten worden.

Maar waar was het hout daartoe?

Geen nood: het dorp Studianka, dat in de nabijheid lag, bestond uitsluitend uit houten huizen en Benthier gebruikte een geheelen dag, om de huizen te laten sloopen om zich daardoor planken en balken te verschaffen.

Toen begon de bouw der bruggen.

Tot over hun middel in het water staande, telkens zich bezaarend aan de scherpe ijsschollen, die door de rivier dreeven, verrichtten de pontonniers hun werk en in twaalf uren tijds waren de bruggen voltooid.

Popelend van ongeduld had Napoleon in een hut, niet ver van den oever, het bouwen der bruggen afgewacht en telkens er bij Benthier op aangedrongen z'n mannen tot spoed aan te zetten. Doch dat behoefde niet, want de kerels werkten als paarden en hun positie was nu werkelijk niet van dien aard, dat ze de lijn wat konden trekken. 't Was bovenmenselijke arbeid, dien zij verrichtten; zonder rust, zonder eten of drinken moesten zij hun werk doen. 't Was de angst voor het lot van hun makkers, die hen voortdreef. Van deze bruggen hing misschien het behoud af van de duizenden, die aan den greep van den Russischen winter

waren ontkomen en de plaats van het godsgericht probeerden te ontvluchten.

Zoodra de eerste brug gereed was, trokken 7000 man troepen er over, om de Russen, die aan de overzijde stonden en de vlucht wilden beletten, te verdrijven. Dit gelukte en zoo kwam de baan vrij.

Nu kon de overtocht beginnen.

Napoleon trok 27 November over de brug, gevolgd door een ordelooze hoop ongewapenden, zieken, gewonden, vrouwen, kinderen en daar tusschen in paarden, kanonnen, wagens, alles dringend en stootend, elkander vertrappend en wegduwend, om zelf toch maar over de brug te kunnen komen.

Velen, die te veel haast hadden, om achter in de rij te gaan staan, poogden van terzijde op de brug te komen, doch kwamen meest allen in het water terecht.

Eén der bruggen bezweek, doch het dus ontstane gat werd aanstonds gevuld met lichamen van paarden en menschen en daarover heen werd toen de vlucht toch weer voortgezet. Nog jaren later lag in de Berezina een eiland van wagens, paarden- en menschenbeenderen, en verder stroomafwaarts hebben lang drie heuvels gestaan, gevormd door menschenlijken en begroeid met vergeet-mij-niet.

Toen de eene brug bezweek, liet Napoleon de andere brug vernielen, om te voorkomen, dat de Russen hem zouden volgen. Om het feit, dat er nog 18000 menschen zich aan de andere zijde bevonden, die nu

weerloos overgeleverd waren aan den vijand en de winterkou, bekommerde hij zich niet.

Als hij maar ontsnapte.

En dat is hem gelukt.

Op 19 December 's avonds laat kwam hij de poort der Tuileriën door. De keizerin bevond zich reeds in haar slaapkamer, toen een in bont gekleed man regelrecht op die kamer toestapte. De dienstdoende hofdame wilde het binnendringen beletten, doch ze herkende den keizer. Ze slaakte een gil, waarop de keizerin kwam toesnellen en weldra lagen de beide echtgenooten in elkanders armen.

Het speet de Russen, dat Napoleon ontsnapt was. Ze hadden hem graag gevangen. Daartoe hadden ze het volgende signalement verspreid: „Hij is klein van gestalte en corpulent. Hij heeft een bleeke gelaatskleur, een korten, dikken nek, een groot hoofd en zwart haar.”

Misschien is het voor de rust in Europa goed geweest, dat Napoleon ontsnapt is. Was hij gevangen en had hij zich met Alexander weten te verzoenen, wellicht zouden ze dan samen West-Europa hebben verdeeld.

Gelukkig is het zoo niet gegaan.

En de Hollandsche pontonniers, in het ijzige water van de Berezina, zijn in Gods hand het middel geweest, om Europa te redden. Want in geen geschiedenis komt het Godsbestuur zóó duidelijk uit als in de historie van Napoleons val, die begonnen is aan de moerassige oevers van de Berezina.

P. DE ZEEUW J.Gzm

Naar een kopergravure van J. Belten